

**Izdavač: Osnovna škola Gradec,
Gradec 93 A, Gradec**

**Za izdavača:
prof. Vlado Starešec, ravnatelj**

**Pripremila:
Sanja Siščan, prof.**

**Uredništvo: Vlado Starešec
Sanja Siščan
Biljana Matišić Bezrok
Marija Mijak Rebrović
Dubravka Uzelac Mezdjić**

**Tehnička obrada: Dubravka Uzelac Mezdjić
Lektor: Andreja Jerković Tare**

Gradec, lipanj 2011.

POVIJEST GRADECA

POČECI GRADECA

Gradec se u povijesnim dokumentima prvi put spominje 1293. godine, kao jedan od tri velika biskupska posjeda, smješten sjeverno od Vrbovca.¹ U popisu župa Zagrebačke biskupije iz 1325. godine spominju se crkva sv. Petra u Gorici (Gradec se u to vrijeme zvao Gorica) te župna crkva sv. Nikole u Lubeni i još dvije kapele na području te župe. Župa sv. Petra u Gradecu prvi se put spominje 1334. godine. Ime Gradec potječe iz 15. stoljeća. U Hrvatskoj su vlastela gradila tvrđave u kojima su se skrivala od Turaka. Vlastelinski su kmetovi oko tvrđave podizali svoje kućice kako bi, provale li Turci, u blizini imali sklonište. Narod je takve tvrđave nazivao „grad“, a naselje oko vlastelinskog grada Gradec.²

Nakon što su Turci 1552. godine osvojili Slavoniju, pogranične tvrđave prema turskoj Slavoniji postale su: Ivanić, Križ, Vrbovec, Gradec, Križevci, Koprivnica i Đurđevac. Turci su često provaljivali u sela oko tih tvrđava, palili kuće te zarobljavali ljude i stoku. Godine 1552. opustošili su sva sela na području biskupove tvrđave u Gradecu. Na temelju tih podataka u povijesnim izvorima možemo zaključiti da su zagrebački biskupi u Gradecu imali posjede već od 1552. godine. Dvije godine poslije Gradec je poharala kuga.³ Kako bi se mogli odupirati Turcima na Sigetu, pod Gradecom je 1557. sagrađena tvrđava u kojoj su bili smješteni vojnici haramije⁴. Tvrđava je stajala na povišenome mjestu kako bi bila zaštićena od plavljenja potoka Koruške i bila je okružena zemljanim nasipima. Oko tvrđave su bile grabe u koje se slijevala voda iz Koruške. U okolicu Gradeca haramije su doseljavali svoje obitelji. Zagrebački im je biskup dopustio da na njegovu zemljištu podignu kuće za obitelji. Haramije nisu imali zemlje pa nisu trebali davati dio uroda, ali su bili obvezni obavljati službe na dvorcu ili u vrtu. Zato što nisu imali posjede, narod ih je nazivao „hižarima“. U poreznoj knjizi iz 1598. godine stanovništvo oko Gradeca popisano je u tri skupine: vlastela, kmetovi i hižari. Navode se imena i prezimena starješina kmetskih i hižarskih obitelji u Gradecu, Velikom i Malom Brezovcu, te plemići predijalci u Pavlovcu. Vazalni posjedi nazvani prediji nastali su u 13. stoljeću gotovo na svim crkvenim posjedima.⁵ Predijalci su davali dio prihoda u naturi, a o Jurjevu i Martinju biskupu su plaćali novčanu rentu.

¹ Butorac, Josip: Vrbovec i okolica 1134. – 1984., Vrbovec, 1984., str. 58.

² Rudolf Horvat: Gradec kod Križevaca, Zagreb, 1942.

³ „Opet je zavladao bič božji, jer je u Križevcima, u tvrđavama Gradecu, Vrbovcu i Sv. Petru, te u okolišnim mjestima počela vladati kuga, pa ljudi umiru kao da bivaju obarani. Ikoji su preostali od Turaka, tako izumiru od kuge, da je – kako smo čuli – malo ljudi preostalo u tvrđavama. Ne znamo, gdje li ćemo boraviti, kada dođemo onamo...“, piše ban Nikola Zrinski Franji Bačanu., Codex Zrinianus, svezak 1. str. 180.

⁴ Haramije su plaćeni hrvatski pješaci, odjeveni u narodno odijelo. Svaki haramija dobiva mjesečnu plaću od 3 forinta, čime mora sebi nabaviti odijelo i pribaviti hranu.

⁵ Plemić koji je primio predij trebao je u slučaju ratnog pohoda kao konjanik sudjelovati u vojnoj jedinici (banderiju) svog seniora, plaćati novčanu daću, te u svim prilikama iskazivati vjernost svom senioru. Predijalci su na svojim predijima imali ograničeni *dominium utile*. Dio rente od njihovih kmetova i dalje je primao vlastelin.

BORBE S TURCIMA

Kako bi lakše branio Hrvatsku, kralj je u Gradec poslao 50 konjanika pod zapovjedništvom Nikole Brdača i 39 pješaka pod zapovjedništvom Jure Vidošića. Godine 1565. došlo je do bitke kod Gradeca s Turcima koji su došli iz smjera Pakraca preko nabujale rijeke Čazme s 15 zastava uz bubnjeve i trublje. Haramijama u Gradecu pomogle su krajiške posade iz Ivanića, Sv. Križa i 50 konjanika pod zapovjedništvom Naida Ištvana iz Cirkvene. U bitki je stradalo mnoštvo Turaka, a ostali su pobjegli preko nabujale Glogovnice.⁶ Godine 1577. u Gradecu je bilo 80 haramija, što nije bilo dovoljno jer je za obranu trebalo barem još 50 haramija.

Haramija – plaćeni hrvatski vojnik pješak

Tako su na sastanku u Beču zaključili predstavnici štajerskih, koruških i kranjskih staleža. Zapovjednik krajiške tvrđave na Sigetu u Gradecu je 1586. godine bio barun Mihael Sekelj. Zajedno s koprivničkim kapetanom Ivanom Globicerom, on je provalio u vlaška sela oko Pakraca i Daruvara kako bi se osvetili i uplašili Vlahi koji su provaljivali i pljačkali po Hrvatskoj. Barun Mihael Sekelj u bitki kod sutoka Glogovnice i Čazme 6. prosinca 1586. godine, zajedno s hrvatskim banom Tomom Bakačem Erdödyjem i njegovim bratom Petrom, porazio je Turke koji su bili provalili preko Kloštar Ivanića i Vrbovca sve do Preseke.

Nadgrobna ploča bana Tome Bakača Erdödyja

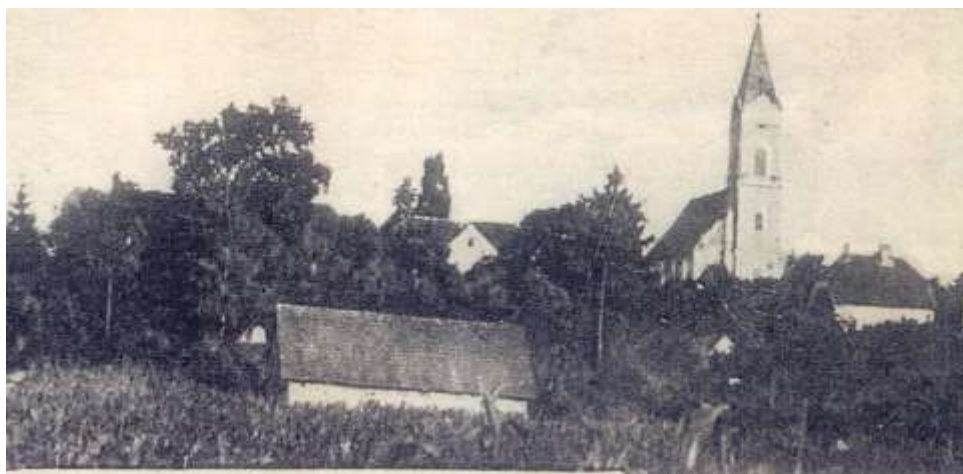
⁶ R. Horvat, isto, str. 33.

Godine 1591. Turci su zauzeli tvrđavu Božjakovinu te su harali po selima oko Rakovca, Vrbovca i Svete Helene. Na Gradec se nisu usudili ići jer su ga branile krajiške čete. Godine 1644. Turci su opet bili prodrli do Gradeca, gdje ih je bio dočekaao hrvatski ban Ivan Drašković i prisilio na povlačenje. Proučavajući popise poreza, vidljivo je povećavanje stanovništva i doseljavanje haramija u Gradec. Godine 1681. cijela župa Gradec imala je 2000 stanovnika koji su bili katolici.

Kako je Gradec izgledao u drugoj polovici 17. stoljeća, možemo doznati iz kanonske vizitacije iz 1679. godine koju je nakon svog pohoda sastavio čazmanski arhiđakon Stjepan Nedelek prema nalogu zagrebačkog biskupa Martina Borkovića. U sredini sela bila je biskupova tvrđava. Pokraj nje stajale su gospodarske zgrade i kuća u kojoj je stanovao upravitelj biskupova imanja. U kulama su živjeli biskupovi vojnici, a unutar bedema bila je i župna crkva sv. Petra sa župnim dvorom.⁷ Sve je bilo okruženo bedemima oko kojih su bile grabe pune vode. Groblje i kapela sv. Mihajla bili su izvan bedema. Vrijednost gradečke tvrđave prestaje oslobađanjem Slavonije 1691. godine kada su Turci bili istjerani iz Slavonije. Potkraj 17. st. napušta se krajiška tvrđava na Sigetu ispod Gradeca.

GRADEC U 18. I 19.ST.

Nakon prestanka turske opasnosti zagrebački biskup Stjepan Selišćević uredio je dvorac i često boravio ondje. Godine 1699. čazmanski arhiđakon Mijo Šimunić zabilježio je da u župi postoji jedna vlaška kuća, a sljedeće se godine doselila još jedna vlaška obitelj. Godine 1702. kanonik Toma Kovačević zabilježio je da su u župi Gradec svi katolici. Upitno je što se dogodilo s vlaškim obiteljima. Godine 1755. pobunili su se seljaci ispod Kalnika. Iz Ravna su pobunjeni seljaci dospjeli u Gradec i zauzeli utvrđeni biskupski dvorac. Zaposjeli su biskupovu pivnicu koja se nalazila ispod drvenog dvorca. Zbog prevelikog uživanja u vinu postali su objesni pa je Juraj Rukanec iz Kalnika zapalio veliki biskupski štagalj, a ostali su seljaci zapalili dvorac. Tada je izgorio i krov na župnoj crkvi sv. Petra. Novi je dvorac sagrađen od drveta na starom kamenom podrumu.

Detalj stare razglednice: Crkva u Gradecu, početak 20. stoljeća

⁷ „Ovaj se dvor nalazi južno od biskupova kaštela (tvrđice). On je od kaštela udaljen toliko, koliko se može kamenom nabaciti.“ R. Horvat, isto, str. 17.

Zbog povećanja broja stanovnika zagrebački biskup Franjo Thauzy, koji je često boravio u Gradecu, 1768. godine počeo je graditi novu župnu crkvu koja je posvećena Sv. Križu. Crkvu Sv. Križa 1824. godine posvetio je biskup Maksimilijan Vrhovec. Ipak, narod još i danas slavi zaštitnike stare župne crkve u povodu blagdana sv. Petra i Pavla. Glavni je oltar u župnoj crkvi dobio kip Sv. Križa uz kojega se desno i lijevo nalaze kipovi sv. Petra i Pavla.

Biskup Maksimilijan Vrhovec

Najčešće su u Gradecu boravili biskupi Franjo Thauzy i Maksimilijan Vrhovec koji je volio Gradec zbog ljupkog položaja i bistre vode iz vrela Bukovca⁸ Od 1821. do 1822. godine sagradio je u Gradecu veliki zidani dvorac, koji postoji i danas. Biskup Aleksandar Alagović, koji je također često boravio u dvorcu, dao je 1828. razvaliti zemljane bedeme oko dvorca. Zemljom od bedema zatrpane su grabe oko bivše tvrđave oko koje su otvorene ceste. Biskup Alagović u Gradec je doveo vrtlara koji je zasadio perivoj oko dvorca na površini od oko 5000 četvornih metara. Do danas je ondje sačuvana golema platana. Iz 19. stoljeća datiraju još tri stare tuje, tisa, žalosni jasen i sofora. Oko parka je biskup dao sagraditi zidanu ogradu. Mihovil pl. Kunić oko 1834. godine ocjenjuje taj perivoj rajem za oko, smatra ga primjerom čistoće, dobra ukusa i uzvišene uglađenosti.⁹

Platana u perivoju

⁸ R. Horvat; isto, str. 37.

⁹ M. i B. Šćitaroci; Dvorci i perivoji u Slavoniji.

Godine 1857. biskup Haulik doveo je u Gradec sestre milosrdnice kojima je iznajmio svoj dvorac i velik dio imanja. U Gradecu je 1862. buknuo požar u kojemu su izgorjele župne gospodarske zgrade i gornji dio crkvenoga tornja, a stradao je i krov crkve. Godine 1864. u župi je bilo 228 kuća koje su davale po tri forinte kako bi se obnovio toranj i krov crkve. Tada je toranj, koji je prije požara imao oblik kupole, dobio šiljasti oblik. Kasniji nadbiskupi sve su manje vremena provodili u Gradecu. Godine 1868. počela je gradnja pruge Zagreb – Križevci – Koprivnica. Željeznička postaja za prijevoz osoba i prtljage u Gradecu je otvorena 1871. godine. Tvrtka Sorger i drug iz Osijeka u Gradecu je 1892. godine sagradila veliku parnu pilanu u kojoj su obrađivali hrastove iz šume Bukovca. Drvni je materijal pilana izvozila u Englesku, Francusku, Belgiju, Španjolsku, Bavarsku i Ugarsku. Domaći su seljaci, izvozeći drva iz šume Bukovca do pilane u Gradecu, zarađivali mnogo. Neki su radili i kao obični radnici. Uz to, u Gradecu su se mogla nabaviti jeftina drva za ogrjev jer se sav materijal nije mogao upotrijebiti za tehničke svrhe. Pilana je povećala promet na željeznici.

Detalj stare razglednice: Dvorac u Gradecu, početak 20. stoljeća

GRADEC U 20. i 21. ST.

Gradec danas – župna crkva i pogled iz perivoja

Kada je poslije Prvoga svjetskog rata provedena agrarna reforma, na gradečkom imanju tadašnjem vlasniku biskupu Baueru nije ostalo dovoljno zemlje za potrebno gospodarenje. Zato je 1926. godine, uz Papino dopuštenje, dao na dražbu ostatak nadbiskupova imanja u Gradecu. Dvorac je kupila Jelisava Horvat. U međuratnom su razdoblju u dvorcu stanovali općinski liječnici. Nakon Drugoga svjetskog rata dvorac je postao općenarodna imovina i bio je izložen propadanju sve dok nije preuređen i u njemu je otvorena osmogodišnja osnovna škola. U općini je bilo razvijeno zadrugarstvo i djelovalo je više pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda. Poslije ukidanja biskupskog imanja i tijekom kolektivizacije nakon rata, takve tradicije blijede. Stanovništvo Općine tijekom dugog razdoblja bilo je usmjereno na rad u Vrbovcu i Zagrebu, što je rezultiralo velikim promjenama u postojećoj gospodarskoj i socijalnoj strukturi te slabljenjem autohtonih gospodarskih obilježja cijelog područja. Tijekom 60-ih pa sve do 80-ih godina dvadesetog stoljeća postupno su asfaltirane ceste, a šezdesetih je godina provedena i elektrifikacija općine.

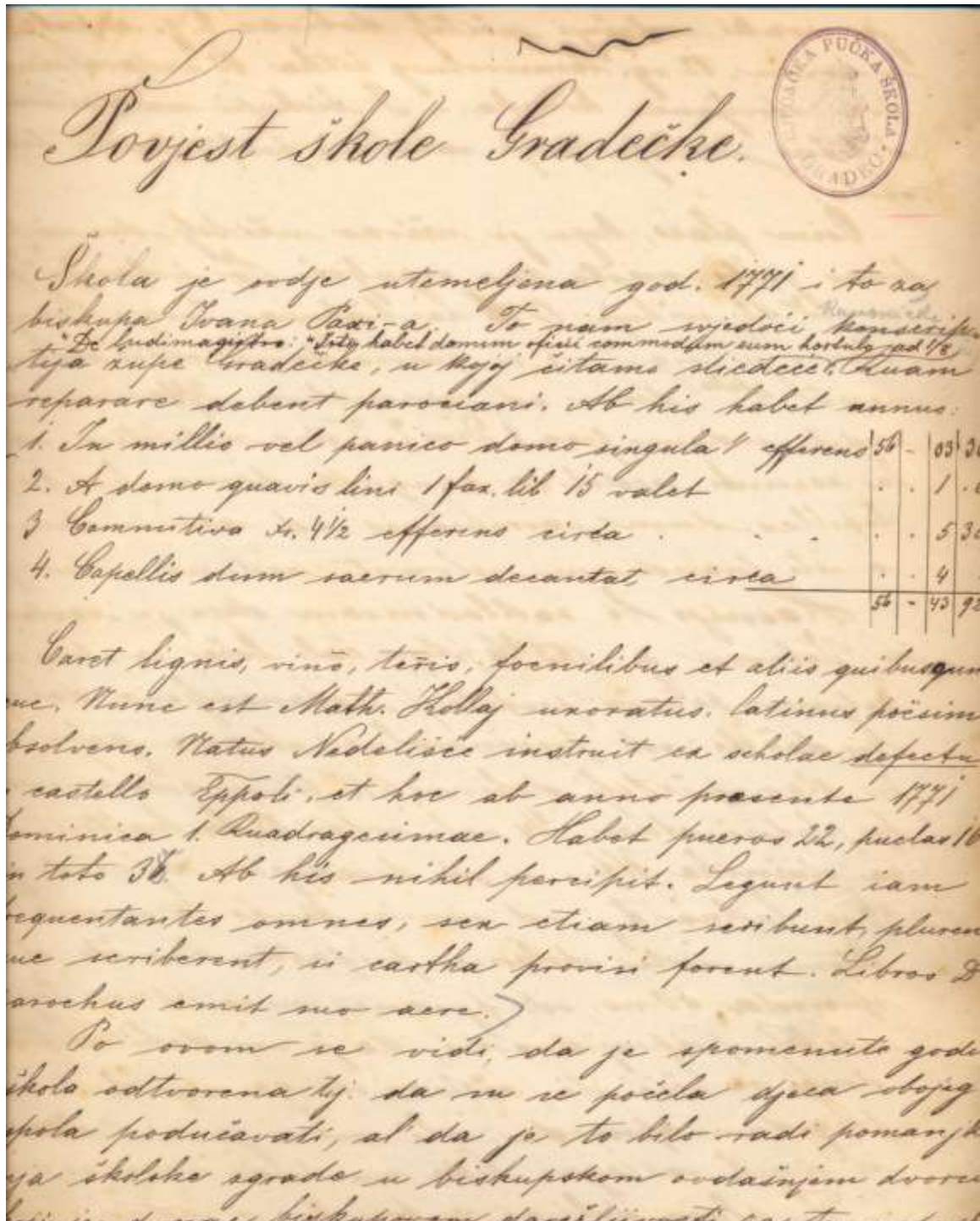
Početkom 1970-ih godina sagrađeni su lokalni vodovodi u naseljima Cugovec, Gradec i Gradečki Pavlovec. Godine 1999. i 2000. cijelo je područje općine plinificirano. Godine 2006. godine pokrenut je projekt uspostavljanja cjelovite vodoopskrbne mreže s priključkom na regionalni magistralni vodovod u Vrbovcu. Natječaj za izvoditelja radova magistralnog cjevovoda Vrbovec - Gradec - Cugovec – Haganj proveden je 2009. godine. Iste je godine pokrenut i Projekt uspostavljanja sustava odvodnje i pročišćivanja otpadnih voda.

Općina Gradec svakim danom postaje sve modernija i privlačnija mnogim ljudima koji ondje žive u toplom i ugodnom okruženju.

Gradec danas

ŠKOLSTVO U GRADECU

Prva stranica spomenice škole u Gradecu

POČECI ŠKOLSTVA

Prvi se učitelji u Gradecu spominju već u 17. st.. To nisu bili učitelji u današnjem smislu riječi. Tadašnjim je učiteljima glavno zanimanje bilo orguljanje i pjevanje, uz što su sporedno podučavali djecu čitanju, pisanju i računanju. Nazivali su ih *magistri ludi*, što dolazi od latinskog naziva za učitelje igara.

U kanonskoj vizitaciji koju je sastavio Stjepan Nedelko navodi se da je 1679. godine u Gradecu djelovao učitelj orguljaš Juraj Szembiborczy. On je stanovao u posebnoj učiteljskoj kući, gdje je, osim sobe, imao kuhinju i pivnicu. U kanonskom izvješću nije zapisano je li učitelj podučavao djecu i koliko je imao učenika. Sigurno je da je neke dječake poučavao pjevanju, kako bi mu mogli pomagati pri služenju svete mise i crkvenim obredima. Učitelj orguljaš pratio je župnika Gabrijela Szembiborczyja na misama, sprovodima i blagoslovima obitelji. U drugoj polovici 17. stoljeća u pučkim se školama početno čitanje učilo abecednim redom i metodom sricanja, a poučavalo se i pisanje te crkveno pjevanje. Takvo je obrazovanje bilo sporo i zamorno te je trajalo i nekoliko godina. Podučavalo se na materinskom jeziku.

Kanonska vizitacija iz 1684. godine, koju je sastavio čazmanski arhidakon Juraj Pavun, spominje istog učitelja Juraja Szembiborczyja koji ima malo učenika, ne podučava ih dobro čitanju i pisanju, ali dovoljno dobro za službu u crkvi gdje pjevaju u koru. Škole su u 17. stoljeću vodili orguljaši pa je o njihovoj naobrazbi ovisilo hoće li u pojedinim mjestima postojati škola. Orguljaši su i sami imali slabu naobrazbu pa nisu podučavali djecu. Djeca su se bila podučavala u orguljaškim kućama.

Godine 1685. čazmanski arhidakon Nikola Dobrilović zabilježio je da je u Gradec došao novi župnik Grga Vuković i učitelj Pavao Lenardić. Iz popisa poreza vidljivo je da je Lenardić domaće prezime. Bivši je učitelj sa župnikom bio rodbinski povezan. Kada se mijenjao župnik, mijenjali su i učitelja. Potkraj 17. st. učitelji su ponajprije bili župnikovi pomagači. Učitelj Pavao Lenardić dobro je znao latinski. „On je prema tomu valjda izučio gimnaziju, u kojoj se tada svi predmeti predavahu na latinskom jeziku.“¹⁰ Gimnaziju su pohađala djeca bogatih roditelja. Tadašnje gimnazije nisu imale nastavni plan i program sličan današnjim srednjim školama. Sigurno je da su se u njih mogli upisivati isključivo učenici koji su ovladali osnovama pismenosti. Stoga možemo pretpostaviti da je Pavao Lenardić osnove pismenosti svladao uz orguljaša ili župnika. Godine 1697. u Gradec je došao novi župnik, Martin Fortuna. Nije se dobro slagao s novim učiteljem Jurajem Boczakom pa je 1704. godine stigao novi učitelj Jakov Lacković. Učitelj je od svakoga kućanstva u gradečkoj župi dobivao po jednu četvrtinu vagana¹¹ žita. Kada je sa župnikom blagoslivljao obitelji, u svakom je kućanstvu dobivao 1 denar u novcu ili lan u vrijednosti 1 denara. Za sprovod su mu davali 6 denara, a kada je pjevao pri zadušnicama, 12 denara. Petar Karloczy u Gradecu je učiteljevao od 1720. do 1758. godine. Završio je gimnaziju koja se sastojala od 6 razreda. Župnik Nikola Srebrić tužio ga je kanoniku jer nije održavao nastavu i podučavao dječake koji su željeli učiti. Župnik se žalio i da Karloczy ne svira redovno na misi u nedjelju i za blagdane. Uz tužbu vezanu za obavljanje službe, župnik je učitelja i žalio jer nije imao ni oranice, ni livade

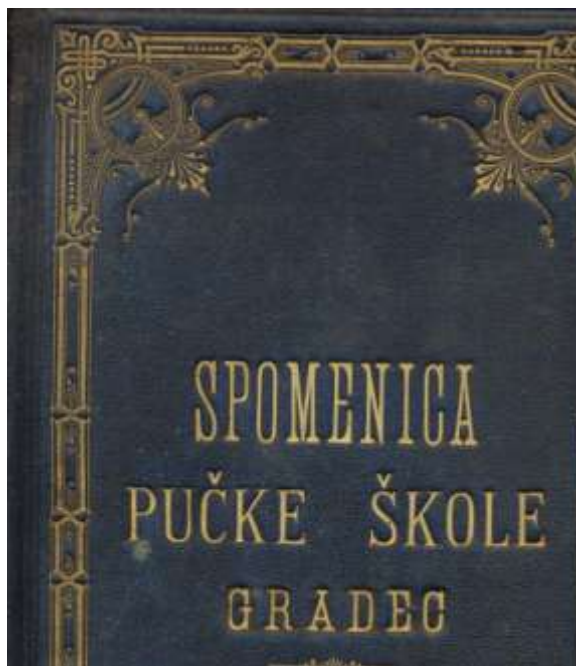
¹⁰ Rudolf Horvat: Gradec kod Križevaca, Zagreb, 1942.

¹¹ Vagan je mjerna jedinica koja se upotrebljavala za mjerenje poljoprivrednih proizvoda. Za jednu vreću žita govorilo se da ima jedan vagan – oko 50 kg.

ni vinograd, nego samo kuću i mali vrt. Kanonsko izvješće iz 1729. godine donosi podatak da učitelj Petar Karloczy ima sagrađenu novu kuću. Prema raspoloživim izvorima, može se zaključiti da su sredinom 18. stoljeća djeca podučavana u drvenoj kući preko puta biskupskog dvorca, a izvori svjedoče da su ih učitelji podučavali u svojim kućama. To znači da je učiteljeva kuća bila sagrađena nasuprot biskupovu dvorcu. Kanonska izvješća iz 1732. i 1746. godine o učitelju se izražavaju pozitivno. Kanonik Grga Gašparić 1752. godine piše da je učitelj marljiv u svoj službi u crkvi i u podučavanju učenika. Kada je 1758. godine umro Petar Karloczy, Gradec je ostao bez učitelja. Nakon njega, 1761. godine spominje se učitelj Šimun Štefanković koji nije dobro obavljao svoje dužnosti. Ako se učitelj ne popravi u provedbi dužnosti, župnik ga može otpustiti. Godine 1765. učitelj je bio Matija Kolaj koji je dobro obavljao svoju službu u crkvi, ali nije imao nijednog učenika zbog zaostalosti naroda. U Gradecu je, sve do druge polovice 18. st., školstvo u potpunosti bilo u rukama Katoličke crkve.

PUČKA ŠKOLA U GRADECU

Reforma školstva carice Marije Terezije počela je naredbama. Godine 1767. pozvala je Kraljevsko vijeće u Hrvatskoj i Slavoniji, a posebno vlastelu i biskupe, da se pobrinu o boljem odgoju i učenju djece. Godine 1770. upućen je poziv svećenstvu i zemaljskoj gospodi da sami počnu osnivati škole.

Spomenica pučke škole Gradec

U Gradecu je prva pučka škola osnovana 1771. godine, o čemu svjedoči Kanonska vizitacija. Nastava se, zbog trošnosti školske zgrade, počela održavati u biskupskom dvorcu, što je odobrio biskup Ivan Paksi. Učitelj Kolaj tada je podučavao 38 djece, među kojima 22 dječaka i 16 djevojčica. Za podučavanje od njihovih roditelja nije primao nikakvu nagradu. Svi su učenici znali čitati, a šestorica i pisati. Pisati bi naučilo i mnogo više učenika, ali nisu

imali papira. Knjige je učenicima kupio župnik Juraj Ožegović o svojem trošku. Vlastelinstvo je učitelju za podučavanje na godinu davalo 15 forinti, 10 vedara vina i 12 vagana žita u naturi. Poslije je davanje povećano na 30 forinti i dvije utovljene svinje.

Marija Terezija 1774. godine izdala je naredbu, tzv. Opći školski red, i pokrenula veliku školsku reformu, a posebno u osnovnom školstvu. Prema toj naredbi, u svakome mjestu koje ima župnu crkvu mora se osnovati „trivijalna (pučka) škola“. Za takve škole treba osigurati 1 do 2 učionice i stan za učitelja. Dužnost je općine, uz pripomoć gospode, osnovati, urediti i uzdržavati školu. Naredba objašnjava činjenicu da u Kanonskoj vizitaciji ne postoji više zapisa o uzdržavanju učitelja od strane roditelja. Sada su tu zadaću obavljali vlastelinstvo, biskup i općina. Obuka u pučkim školama slabo je napredovala jer nije bilo dovoljno školskih knjiga i učila. Nije bilo ni dovoljno učitelja jer je njihov materijalni položaj i društveni status bio iznimno težak.

Carica Marija Terezija

Godine 1795. škola u Gradecu bila je zatvorena, ali je ubrzo opet otvorena. Gradečki je učitelj bio Josip Jelenčić, vjerojatno iz Repinca.

Ugarsko namjesničko vijeće 1802. godine primilo je prijavu o neuzdržavaju pučkih škola na imanjima zagrebačke biskupije. Zbog te je prijave zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovec od gradečkog župnika Petra Škrlca zatražio izvješće o stanju pučke škole u Gradecu. Župnik biskupu piše da je vlastelinstvo popravilo školsku zgradu o svom trošku i da financira sve potrebno za školu, a učitelju na godinu daje 15 vagana žita, 10 vedara vina i 15 forinti. Osim toga, učitelj Antun Bolthauzer kao orguljaš za svoju službu od župljana dobiva i lukno. Biskupu Vrhovcu iste je godine o stanju škole izvješće poslao i upravitelj gradečkog vlastelinstva Filip Stojković. Navodi da škola ima 30 učenika. 18 učenika nastavu pohađa redovito, a 12 ih, zbog udaljenosti od škole, dolazi ovisno o vremenskim prilikama. U obnovljenoj je zgradi škola bila obospolna sve do osnutka djevojačke škole 1862. godine. Od 1855. godine učitelja je uzdržavala općina, koja mu je, uz besplatan stan, 12 hvata hrastovih drva i uživanje $\frac{1}{4}$ rali vrta, na godinu davala i plaću od 315 forinti. Učitelj je imao podvornika za čiju je službu općina na godinu izdvajala 16 forinti. Učitelju je, zato što je obavljao službu orguljaša, svaka kuća iz gradečke župe na godinu davala $\frac{1}{2}$ vagana žita. Na godinu je gradečki učitelj dobio 36 vagana žita što znači da su na području graničarskih sela gradečke župe

postojala 72 kućanstva. Učitelj je dobivao i 50 novčića za sudjelovanje na sprovodima i 50 novčića za pjevanje tijekom zadušnica.

Nadbiskup Juraj Haulik

Zagrebački nadbiskup Juraj Haulik 1857. godine iznajmio je sestrama milosrdnicama nadbiskupsko imanje u Gradecu uz uvjet da plaćaju godišnju zakupninu od 1200 forinti i u dvorcu otvore odgojilište za siromašnu djecu. Godine 1862. župnikom u Gradecu postaje Mijo Smetiško koji je, po uzoru na Zagreb, ondje želio otvoriti djevojačku školu u kojoj bi podučavale sestre milosrdnice. Ideju je prihvatilo poglavarstvo sestara milosrdnica u Zagrebu te od 1862. sestre milosrdnice besplatno vode djevojačku pučku školu s jednim razredom. Sljedeće je godine osnovan drugi razred. Godine 1863. imale su 40 učenica u prvome i 13 u drugom razredu. Treći je razred upisan 1864. godine. Tada je prvi razred polazila 21 učenica, drugi 25, u trećem je bilo 7 učenica, a u opetovnici 48 jer u pučkim školama u Hrvatskoj još nije postojao četvrti razred. Ukupno se u Gradecu školovala 101 učenica. Otvaranjem opetovnice broj učenika se udvostručio. Veliki župan križevački Ljudevit pl. Vukotinović bio je iznimno zadovoljan odgojem i obrazovanjem koje su sestre milosrdnice pružale djevojčicama.¹² Župnici su bili školski nadzornici koji su mogli pridonijeti poboljšanju uvjeta u školama. Zaslugom župnika Mije Smetiška 1864. godine proširena je stara dječjačka pučka škola dograđivanjem kata kao stana za učitelja. Godine 1867. poglavarstvo sestara milosrdnica odlučilo je napustiti zakup nadbiskupova dvorca. Tom je odlukom opstanak djevojačke škole postao upitan. Župnik Smetiško uspio je za gradnju škole dobiti ½ rali nadbiskupskog vrta, a mještane je nagovorio da dragovoljno sagrade novu pučku školu za djevojčice 1869. godine. Škola je bila jednokatna s gospodarskom zgradom i ogradom. Prema sjećanju Branka Galufa, ta je zgrada imala ulaz s ceste, dvije učionice u prizemlju i stan za sestre milosrdnice na katu. Pročelje je bilo bogato ukrašeno s osam prozora postavljenih

¹² „Poglaviti gospodine veliki suče! Imao sam onomadne u samostanu milosrdnih sestara na Gradcu kod javnog ispita lijepu priliku vidjeti, kakovim hvale vrijednim uspjehom milosrdne sestre posvećuju sile svoje othranjivanju i podučavanju djevojaka. Bogoljubno i rodoljubno posve narodno othranjivanje, što no ga tamo dobivaju djevojčice, sigurno će donijeti najblagonosnije posljedice budućem naraštaju. Zato izvolite, poglaviti suče, časnoj predstojnici i svima sestrama učiteljicama najuljudnije izjaviti moje potpuno priznanje i pohvalu u pogledu njihovoga uspješnoga podučavanja. Podjedno se izvolite pobrinuti, da se – na koliko to zasjeca u političku oblast – sva moguća pomoć pruži onom vrijednom zavodu.“ R. Horvat, isto, str. 54.

prema cesti. Dvije sestre milosrdnice podučavale su djevojčice od 1871. do 1907. godine. Godišnja je učiteljeva plaća 1872. godine povišena s 300 na 400 forinti.

Hrvatsko-ugarskom nagodbom (1868.) omogućen je samostalniji razvoj školstva u Hrvatskoj i Slavoniji pa je i Hrvatski sabor 14. listopada 1874. godine donio prvi hrvatski školski zakonski akt, Zakon o ustroju pučkih škola i preparandije za pučko učiteljstvo u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. Tim je zakonom regulirano sljedeće. Osnovne su škole opće pučke i traju četiri godine, a građanske traju najmanje tri godine nakon završene opće pučke škole. Nadalje, općine su dužne izdržavati škole koje moraju imati školski odbor te se nadzor nad radom škole povjerava stručnjacima (školski nadzornici). Župnici više nisu mogli biti školski nadzornici. Školskog nadzornika i još 4 člana školskog odbora birala je županijska vlast. Godine 1877. u Gradecu je otvoren četvrti razred u dječjačkoj i djevojačkoj školi. Prvi razred imao je 43, drugi 40, treći 24, a četvrti 24 učenice. Najviše je djece pohađalo prvi razred. Godine 1882., nakon diobe zadruga raspadom Vojne krajine, Hrvatska zemaljska vlada odredila je da učitelj dobiva naknadu od $\frac{3}{4}$ litre žita po rali, a ne više po kućanstvu. To je uvelike povećalo njegov prihod jer je tada na godinu dobivao 60 umjesto prijašnjih 36 vagana žita. Među odredbama novog zakona iz 1888. godine bio je i napatuk da građanske škole treba zamijeniti višim pučkim školama i opetovnicama te da se učiteljice udajom „dragovoljno“ odriču službe. Opetovnica ili blagdanska škola bila je škola u kojoj se ponavljalo gradivo opće (niže) pučke škole.

ŠKOLA U 20. ST.

Godine 1902. zbog pomanjkanja prostora počinje gradnja nove zgrade za dječjačku pučku školu. Zgrada je završena u studenome 1903. godine., a stara je škola pretvorena u dva stana za učitelje. Dječjačka škola u Gradecu imala je dvije knjižnice - učiteljsku i učeničku, a posebna se pozornost posvećivala gospodarskoj obuci, i to poljoprivrednim djelatnostima. Bivši učenik dječjačke škole Branko Galuf sjeća se da je škola imala tzv. cepelnjak, gdje su učenici osposobljavani za sadnju i rezidbu voćaka i vinove loze.

Jasenko Dominović: "DJEČAČKA ŠKOLA"
(akvarel po sjećanju)

1. rujna 1904. godine jednorazredna dječja škola proširena je u dvorazrednu. Škola je imala dva učitelja: Josipa Horvatića i Benka Filipčića. Budući da Općina Gradec, koja je osnovana 1896. godine, nije imala vlastiti prostor, već je bila smještena u privatnoj kući u Pavlovcu, 1905. godine donesena je odluka o gradnji posebne zgrade za djevojačku školu. Dotadašnja školska zgrada upotrijebljena je za općinski ured i stan općinskog bilježnika. Zagrebački nadbiskup Juraj Posilović prodao je općini voćnjak na kojemu je sagrađena nova djevojačka škola. To je bila prostrana prizemna kuća s prozorima prema zapadu i ulazom s južne strane, s dvije prostrane učionice i prostorijama gdje je moglo živjeti 6 sestara milosrdnica. Osim školske zgrade, sestre milosrdnice uz novu su školu dobile vrt i voćnjak. Ravnatelj dječjačke škole, učitelj Horvatić, želio je pod svoju upravu podvrgnuti djevojačku školu, u čemu ga je podržao školski odbor. Zaključak školskog odbora potvrdio je upravni odbor Županije bjelovarsko-križevačke. Sestre milosrdnice dvije su se godine borile protiv toga zaključka jer nisu željele da njihovim radom upravlja svjetovna osoba. Godine 1907. hrvatska je vlada ukinula naredbu upravnog odbora Bjelovarsko-križevačke županije. Od tada u Gradecu postoje dvije samostalne škole: Djevojačka dvorazredna pučka škola, koja se te godine seli u novu zgradu, i Dječja pučka škola. Te dvije samostalne škole djeluju sve do Drugoga svjetskog rata.

Detalj stare razglednice: Škola u Gradecu, početak 20. stoljeća

Godine 1906. osnovana je škola u Hagnju, a 1910. ondje je sagrađena školska zgrada. U Gradecu je 1909. godine počela pučavati prva učiteljica Katarina Mladen, koja je radila sve do udaje, 1912. godine. Nakon nje učiteljice su bile i Tinka Borić, Marija Cik i druge. Crkva i škola bile su iznimno povezane. Posebna se pozornost u školi posvećivala sudjelovanju djece pri obredu u crkvi.¹³ Svaka je školska godina počinjala zazivom Duha Svetoga.¹⁴ Kada je počeo Prvi svjetski rat, sve je manje djece redovito pohađalo školu jer su morali pomagati kod kuće i na taj način zamijeniti očeve koji su bili na ratištu.¹⁵ U ratno vrijeme učitelj je s djecom prikupljao kupinovo lišće za čaj vojnicima, sanitarni materijal, slamu, vreće s pijeskom, vunu, kovane predmete od bakra, kositra i olova.¹⁶

¹³ Spomenica pučke škole Gradec, str. 82.

¹⁴ Spomenica pučke škole Gradec, str. 81.

¹⁵ „...opet neprimliko jer je mnogo djece ne polazi u opće nikako u školu, jer su im oci u ratu, dokostali polaze isprekidano za istoga razloga.“, isto, str. 84.

¹⁶ Isto, str. 84.

Dvorac – stara škola u Gradecu

Nakon Prvoga svjetskog rata učiteljima su znatno povišene plaće koje je isplaćivala država, a ne više općina kao do tada. Općina je bila dužna graditi i održavati školsku zgradu, nabavljati knjige i pribor sve do 1938. kada nabavu knjiga i pribora preuzima banska uprava. U međuratnom razdoblju djeca sve manje izostaju s nastave zbog pomoći roditeljima u polju. Najčešće su izostajala zimi zbog snijega, neprikladne odjeće i obuće. Zbog suše 1921. godine mnoga djeca sljedeće proljeće nisu redovito pohađala nastavu jer su ranije nego inače trebala početi voditi stoku na ispašu. Međutim, izostanak djece s nastave mogao se izbjeći da su se ljudi međusobno organizirali oko čuvanja stoke.¹⁷ U Spomenici je zabilježeno kako su djeca školske godine 1922./1923. išla na izlet u Bakar i Kraljevicu. Učenici su na izletu bili od 3. do 6. lipnja 1923. Posjetili su brodogradilište u Kraljevici. U međuratnom razdoblju većina djece nije putovala čak ni do Zagreba pa im je taj izlet bio osobito zanimljiv i poučan. „Odgojnu vrijednost i proširivanje znanja toga izleta nije nužno posebno ni isticati već da ovakvim izletima šk. djeca i u odgoju, ljubavi prema svojoj velikoj domovini te znanju – više mogu napredovati u malom vremenu nego dugim obučavanjem.“¹⁸

Godine 1928. otvoren je treći razred dječjačke pučke škole, koji je zatvoren 1932. kada je sagrađena područna škola u Repincu za sela Repinec, Festinec i Pakasin. Škola u Tučeniku osnovana je 1932. godine, a do 1963. dobila je i više razredne odjele.

U međuratnom razdoblju djelatnost škole ogleda se i u mnogim izvannastavnim aktivnostima. Učitelj Srećko Johanes u Gradecu je 1926. godine osnovao Hrvatsko seljačko pjevačko društvo „Grozđ“. Mješoviti zbor „Grozđ“ nastupao je u Zagrebu, Beogradu, Nišu, Skoplju i Kumanovu. Društvo se raspalo jer se domoljubnim Gradečanima nije sviđalo što moraju nastupati po Srbiji. Godine 1930. Johanes je osnovao „Sokol Kraljevine Jugoslavije“, koji je prestao postojati 1934. godine jer nije bilo zainteresiranih koji bi se uključili u društvo. Te je godine isti učitelj osnovao Omladinsku poljoprivrednu družinu u koju je uključio dječake koji su završili 4. razred u dobi od 12. do 16. godina. Učitelj je dječake podučavao dva puta na tjedan po tri sata tijekom zimskih mjeseci. Omladinska poljoprivredna družina imala je cjepeljnjak u kojemu su djeca učila cijepiti voćke.¹⁹

Učitelj Matija Đerkeš 1939. godine osnovao je Društvo za poljepšanje Gradeca koje je imalo 25 članova, a prvi predsjednik bio je dr. Rudolf Horvat. Rad društva omeo je početak Drugoga svjetskog rata. Tijekom rata rad u školi bio je otežan jer je u nju smještena vojska.²⁰ Iz ratnog razdoblja nema podataka u Spomenici škole.

Potkraj 1945. godine donesen je Zakon o obveznom sedmogodišnjem školovanju. Školske godine 1946./47. uvedeno je obvezno sedmogodišnje školovanje u Gradecu i počeli su tečajevi za nepismene, a sestre milosrdnice više nisu podučavale djecu, nego su se preselile u župni dvor. Nakon rata nastava je održavana u dvjema zgradama (dječačka i djevojačka), a povremeno su upotrebljavali i zadružni dom. Djeca su slabije pohađala školu zbog nedostatka prikladne odjeće i obuće.

¹⁷ Isto, str. 121.

¹⁸ Isto, str. 127.

¹⁹ Isto, str. 156.

²⁰ „Rad u školi je bio ograničen na jedno odjeljenje zbog nastambe vojske. Obuka se vršila za sve razrede (I. – IV.) u jednoj učionici –poludnevno.“, isto, str. 182.

Pročelje dvorca

Godine 1952. Vlada FNRJ donijela je Opće uputstvo o školovanju i školama za opće obrazovanje. Uvedeno je obvezno školovanje za svu djecu od 7. do 15. godine. Škola u Gradecu 1956./57. bila je osmogodišnja. Roditelji postaju sve svjesniji koristi obrazovanja za njihovu djecu i počinju više surađivati sa školom.²¹ Počinju se redovito održavati roditeljski sastanci. Godine 1956. osnovana je školska zadruga s ciljem da se teorijsko znanje upotpuni praktičnim radom u zadruzi. Učenici se brinu o uređenju perivoja oko starog dvorca. Školske godine 1956./1957. u školi su djelovale sljedeće grupe: folklorna, dramska, pjevačka, biološka, literarna, tamburaška i kazalište lutaka. Osnivanje kazališta lutaka koje je iste školske godine održalo tri predstave bila je prava senzacija za Gradečane. Sljedeće školske godine prvi se put predaje njemački jezik u četvrtom razredu. Školska godina 1959./1960. bila je osobito važna za zadrugare jer su od OPZ-a dobili ograđenu zemlju za obrađivanje. Ondje su zasadili krumpir i soju, a dio je bio zasađen malinama.

Zadrugari uređuju i ograđuju parcelu za školski vrt, 1985. g.

²¹ „Škola se svojim radom postepeno afirmirala u narodu. Roditelji sve bliže prilaze školi.“, isto, str. 213.

Škola u Cugovcu, koja je osnovana 1960. godine, najmlađa je područna škola i radi u prostorijama Društvenog doma Cugovec. Godine 1962., zbog povećanja broja učenika osobito osjeća pomanjkanje prostora. Velik je problem u Gradecu bio nedostatak odgovarajućih stanova za učitelje. Mnogi su se učitelji izmijenili upravo zbog loših uvjeta rada i stanovanja. Problem stanovanja učitelja pokušali su riješiti preseljenjem škole u dvorac kako bi se učiteljima osigurao stan u školskim prostorijama. Nastava se izvodila u tri zgrade: ženskoj školi, muškoj školi i dvorcu. Preseljenje škole u dvorac nije bilo najbolje rješenje. „...u dvorcu tri odjeljenja ulaze u svoje učionice kroz ista vrata, tako da i učenici i nastavnici prolaze čak kroz dvije učionice da bi došli u treću.“²² U dvorcu su, osim učenika, bili smješteni i stanari. „Zatim uz same učionice nalaze se stanovi samo vratima odvojeni od učionica, tako da učenici za vrijeme nastave slušaju plač male djece, svađe, pa i psovke stanara, a stanari, opet, mogu cijeli dan slušati nastavu i viku školske djece. Nadalje, učenici, nastavnici i stanari koriste iste nužnike, iste ulaze, hodnike i dr.“²³ Od 1963. godine OŠ ima 4 područne škole: Repinec, Cugovec, Tučenik i Haganj. Neki su učenici 1963. godine prešli u dvorac, ali uvjeti su bili iznimno loši, o čemu svjedoči Spomenica škole. „Po školskom dvorištu šeću i čeprkaju kokoši, ruju svinje, a nije rijedak slučaj da naiđu konji, ždrebad, telad i druge domaće životinje.“²⁴ Zbog toga se 1963./64. raspravlja o gradnji nove škole. Gradec želi školu s desne strane Glogovnice, a Cugovec s lijeve. Planiralo se ukidanje viših razreda u Tučeniku te škola u Cugovcu i Fuki. Sukob je bio toliko žestok da je postao politički problem. Na kraju je nađeno rješenje: obnovljen je stari dvorac u Gradecu i nastava se održavala u njemu. Na katu su bile četiri učionice, u prizemlju tri, a u podrumu, koji nije imao ventilaciju, smjestila se školska kuhinja i održavao tehnički odgoj.²⁵ U Spomenici škole preuređenje se opisuje kao *deus ex machina*. „Dvorac nikad neće moći postati – dobra i funkcionalna školska zgrada. Može se u znatnoj mjeri popraviti sadašnja situacija, ali to je preskupo, kratkotranjo rješavanje školskog prostora.“²⁶

Dvorac - škola

²² Isto, str. 228.

²³ Isto

²⁴ Isto, str. 230.

²⁵ Isto, str. 236.

²⁶ Isto, str. 233.

1. siječnja 1966. godine škola je izgubila samostalnost i pripojena je OŠ „7. maj“ u Vrbovcu. Mnogo se učenika uključuje u rad ogranka Seljačke sloge. Najvrjedniji je ogranak Seljačke sloge Gradečki Pavlovec koji čuva i njeguje običaje i plesove gradečkog kraja. Oni sudjeluju na mnogim smotrama, najviše u Istri i Zagrebu. Ogranak djeluje i danas.

Folklorna grupa i tamburaši sudjelovali na manifestaciji „Kaj su jeli naši stari“, 1988. g.

Godine 1974. provedena je reforma cijelog školstva. U osnovnu školu uvedeni su različiti oblici nastave (redovita, produžna, dopunska, dodatna, izborna, fakultativna i ostalo), slobodne aktivnosti učenika, učeničke organizacije i učenička društva. Osnovne škole bile su organizirane kao samostalne osnovne škole s učenicima od 1. do 8. razreda. Godine 1980. stvoreni su OOUR-i u sklopu Centra „7 maj“ Vrbovec. Školska zadruga sadila je povrće za potrebe školske kuhinje. Školske godine 1986./1987. učenici sedmih i osmih razreda radili su na pošumljavanju u RO Šumarija Dubrava. Zараđenim su novcem kupili televizor u boji za potrebe nastave te su putovali na jednodnevni izlet u Postojnu.²⁷

Detalji školskog života – Božićna priredba

²⁷ Isto, str. 293.

Godine 1992. škola ponovno postaje samostalna pod nazivom OŠ Gradec. OŠ Gradec 1997. godine dobila je od Ministarstva prosvjete i športa, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva te Ministarstva turizma priznanje za uređenje školskog okoliša. 27. 10. 2007. godine u Vukovaru u OŠ A. Bauera OŠ Gradec pobijedila je na natjecanju za najljepši i najuređeniji školski povijesni perivoj.

Perivoj stare škole

TRADICIONALNA AKCIJA NAJLJEPŠI ŠKOLSKI OKOLIŠ

Škola u Gradecu ima najljepši povijesni perivoj

Dvorac i perivoj su zaštićeni Prostornim planom Zagrebačke županije

Ostava škola Gradec dobitnik je svegodišnje nagrade za najljepši povijesni perivoj u okviru tradicionalne akcije "Najljepši školski okoliš", u kojoj sudjeluju škole iz svih županija Hrvatske. Obitelj perivoja i dvorca, u kojem je danas smještena škola, inicijal je u prvom polovici 19. stoljeća zagrebački biskop Maksimilijan Vrhovac.

Vilegodišnja nebriga

Godina pedesetja perivoja, 1928., otvorena je u jednoj od njegovih platana. Prvotnom se vlastitu zagrebačkih biskupa i nadbiskupa koji su u njemu najduže boravili za ljubavi njegovali.

Dvorac je stoga godina bio u vlasništvu zagrebačkih biskupa i nadbiskupa koji su u njemu najduže boravili za ljubavi njegovali.

Sjedište zagrebačkih biskupa

Najljepši Gradec prvi se put pojavio u 13. stoljeću, a u 15. i 16. stoljeću u njemu bio katoličko biskupsko sjedište. Nakon što su turci razarili sveviški biskupstvo Dubrava, ovdje postaje sjedište zagrebačkih biskupa.

Nacionaliziran je nakon Drugog svjetskog rata, u 1964. je prenamijenjen u osnovnu školu.

Dvorac i perivoj su više nego zaštićeni. Perivoj izgleda prekrasno, pun sruha. Ograda oko dvorca potpuno se unela, a vrata dvorca istruvala. Oko dvorca čuju kokoši, svake, tihad - čuju se njezinog zaspinka iz razlika ščesetih.

Jednospjenska nastava

Morate misliti koliko je vremena bilo potrebno da se perivoj opet sruši - kao Marija Pinčič.

Nova škola u Gradecu bit će prva u županiji u kojoj će se nastava odvijati u jednoj snijeni

ni, razvija se škola. Dvorac i perivoj su zaštićeni Prostornim planom Zagrebačke županije. U njihovoj se nepunodnoj blizini gradili omogodila škola sa sportskim dvoranom, u koju će uvesti triostotinjak učenika.

Bit će to prva škola u županiji u jednodijelnom nastavi. Gradnja škole i dvoranu koja će 30 milijuna kuna, a u potpunosti je financirana. Županija. Nastava se u dvoranu, nakon desetljeća od otvorenja u vrlo naprednom i izvrsnom. Nastava u školi i srušeni kabineti, a program škole i srušeni kabineti. Kad se u novu zgradu škole, otvara se poručuju, i dalje srušeni perivoj. Daljnja sudbina dvorca zasad je nepoznata, ne turistička i kulturna funkcija bila bi najprikladnija za to povijesno stano.

MODERNA ŠKOLA

Generacije učenika svoje su školovanje počele i završile u dvorcu. U tom starom povijesnom zdanju prepunom neispričanih priča, okruženi prekrasnim povijesnim perivojem, potajno su se nadali da će jednom dobiti novu modernu školu. Učenici i učitelji, sanjali su o velikoj i suvremenoj školi opremljenoj specijaliziranim prostranim učionicama, računalima, sportskom dvoranom, igralištima, knjižnicom i kabinetima u kojima će djeca moći stjecati znanja i razvijati svoje sposobnosti i interese. Njihov se san ostvario u siječnju 2009. godine kada je u Gradecu otvorena nova suvremena osnovnoškolska zgrada s višenamjenskom sportskom dvoranom, čime su uspostavljeni visoki standardi školovanja i nove perspektive za Općinu. Gradnju škole u potpunosti je financirala Zagrebačka županija koja je u projekt uložila 31,5 milijun kuna. Škola se počela graditi nakon što je u lipnju 2007. na natječaju za gradnju izabran Radnik iz Križevaca.

Izgradnja nove škole, 2007.

Škola poprima svoj prepoznatljiv oblik

Naslov u Županijskoj kronici

Novu je školu otvorio župan Zagrebačke županije Stjepan Kožić koji je tom prilikom rekao: „Vjerujem da će mladi ljudi, koji će se školovati u ovoj školi, kroz znanje vratiti ono što smo u njih uložili.“²⁸ To je bila moderna škola u Republici Hrvatskoj s jednosmjenskim radom, što je financirala Zagrebačka županija prema napatku Europske unije.

²⁸ Županijska kronika, Zagreb, 2009., str. 15.

Tadašnja ravnateljica škole Marija Pločkinjić prilikom otvorenja novu je školu opisala kao „pravu školu po mjeri učenika.“²⁹ Koliko je velik njen doprinos u OŠ Gradec, govore brojna priznanja, nagrade, pohvale, rezultati učenika i učiteljaškole na smotrama i natjecanjima. U vrijeme kada je ona bila ravnateljica izgrađena je nova PŠ Cugovec i MŠ Gradec.

Marija Pločkinjić, ravnateljica

Sadašnji ravnatelj škole Vlado Starešec tom je prilikom izjavio: „Govorili su nam da stara škola ima dušu, toplinu, no ovaj prostor djeluje impozantno. U njemu se osjećam važnim, odgovornim. On zahtijeva veći angažman i pripremu za nastavu.“³⁰

Vlado Starešec, ravnatelj

²⁹ Isto, str. 17.

³⁰ Isto, str. 18.

Gradnja škole i sportske dvorane bila je najveća investicija na području Gradeca u posljednjih trideset godina. Općina je školi donirala videonadzor vrijedan 150 000 kuna kako bi se povećala sigurnost djece i školski prostor zaštitio od devastiranja.

Pročelje nove škole

Predvorje škole

Školski hodnici

Učenici sudjeluju na brojnim natjecanjima, škola je bila i domaćin nekima.

Priznanja krasi hodnike škole

Školske godine 2009./ 2010. OŠ Gradec bila je domaćin županijske likovne izložbe.

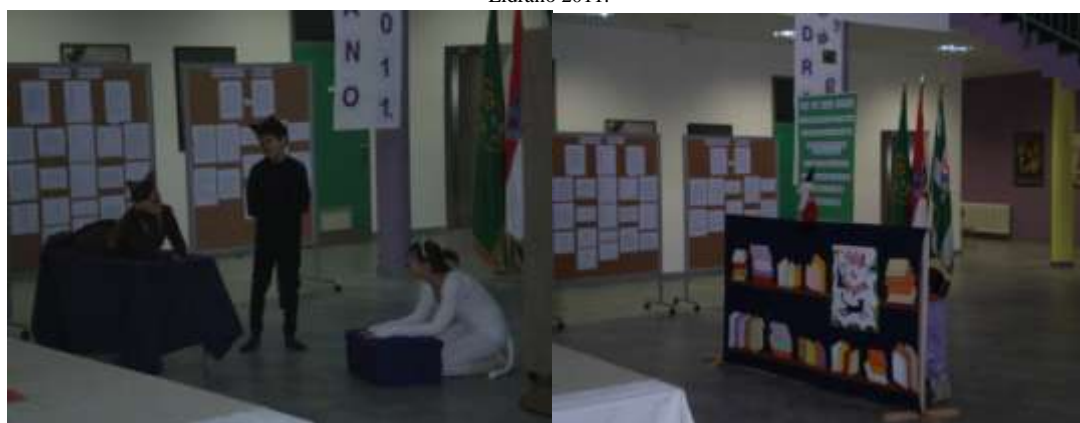

Županijska likovna izložba – LIK 2010.

28. 1. 2011. OŠ Gradec bila je domaćin međuopćinskog/međugradskog susreta Lidrano 2011.

Lidrano 2011.

Nastup naših učenika na Lidranu

Učenici sudjeluju i u mnogim izvannastavnim aktivnostima unutar škole.

U školi djeluje školska zadruga sa mnogim sekcijama: sekcija za očuvanje okoliša, povrtlarska sekcija, cvjećarska sekcija, keramičarsko kreativna sekcija i vezilje. Zadrugarstvo u Gradecu ima dugu tradiciju. Školska zadruga u našoj školi osnovana je 16. listopada 1956. god. s povrćarskom, pčelarskom i livadarskom sekcijom. Njen osnutak i uspješno djelovanje izraz su bogate i duge tradicije gospodarskog pouka i općekorisnog rada. Danas OŠ Gradec u Gradecu posjeduje voćnjak, vrt i oranicu površine 6 000m² te nastavlja tradiciju zadrugarstva s težnjom da se posebno njeguje školski perivoj kao i samo mjesto Gradec. U razdoblju od 1990. do 2000. god. zadruga ne djeluje kontinuirano. Školske godine 2001./2002. učenička zadruga je obnovljena pod nazivom "Perunika".

Učenici njeguju školski okoliš

Uzgoj povrća u školskom vrtu i izrada zimnice

Učenička zadruga Perunika sudjeluje na božićnoj i uskrсноj prodajnoj izložbi u Zagrebačkoj županiji i na županijskoj smotri učeničkih zadruga.

Prodajna izložba proizvoda učeničke zadruge

Školske godine 2010./ 2011. počela je suradnja Učeničke zadruge Perunika s Učeničkom zadrugom K(u)orpica iz OŠ Ivana Rangera u Kamenici pokraj Lepoglave. Cilj je suradnje oživljavanje i promicanje tradicije gradečkog kraja izradom rogožara,³¹ očuvanjem okoliša i stvaranjem modernoga, uporabnoga i funkcionalnog proizvoda od rogožara.

Moderni cekeri

³¹ Ručno pleteni cekeri od rogoza.

U školi djeluju mnoge grupe u kojima učenici sudjeluju prema svojim interesima i uz pomoć svojih učitelja marljivo vježbaju. Neke su od njih: mali i veliki zbor, dramska i recitatorska grupa, folklor, ritmiku, tamburaši i likovna grupa Njihov trud i rad posebno dolazi do izražaja na školskim priredbama.

Božićna školska priredba 2010.

Moderno školsko igralište učenicima omogućuje mnoštvo sportskih aktivnosti, a mnogi su učenici uključeni u rad sportske grupe.

Detalji školskog igrališta

Učenici literarno-novinarske skupine počeli su objavljivati školski list Iskrica. Mladi novinari budno prate sva događanja vezana za školski život, ali pišu i o temama vezanim za svoj kraj te širu društvenu zajednicu. Stoga ni u Iskrici neće izostati tema vezana za veliku obljetnicu školstva u Gradecu.

OŠ Gradec

Detalji iz školskog dvorišta

Učitelji, učenici i svi djelatnici škole nastoje svojim marljivim radom učiniti boravak u školi ugodnijim, uljepšati ju i održati takvom za sve buduće generacije učenika.
Svima hvala za njihov trud.

Zajednička fotografija svih djelatnika škole Gradec, 2011. Godina

*nedostaju neki

POPIS DJELATNIKA U ŠKOLSKOJ GODINI 2010./2011.:

IME I PREZIME	RADNO MJESTO
Vlado Starešec	Ravnatelj
Katarina Rakocija Häuselmaier	Pedagoginja
Suzana Lacković	Knjižničarka
Dragica Baček	Razredna nastava – PŠ Repinec
Mirjana Dubravec	Razredna nastava
Mirjana Fugaj	Razredna nastava – PŠ Cugovec
Kristina Ivančić	Razredna nastava – PŠ Haganj
Tamara Matijašić	Razredna nastava – PŠ Cugovec
Snježana Petrinjac	Razredna nastava – PŠ Haganj
Marija Rebrović Mijak	Razredna nastava – PŠ Tučenik
Jadranka Vuković	Razredna nastava
Irena Petek	Razredna nastava
Tomislav Petek	Razredna nastava
Nataša Bovoljak	Matematika
Josipa Ostreš	Glazbena kultura
Julijana Jelenčić	Engleski jezik
Andreja Jerković Tare	Hrvatski jezik
Zdravko Jovanović	Engleski jezik
Andreja Jurković	Likovna kultura
Lidija Patalen	Priroda, biologija, kemija
Andreja Koščević Fugaj	Vjeronauk
Lidija Muić	Njemački jezik
Biljana Matišić Bezrok	Hrvatski jezik
Damir Ostreš	Geografija
Mario Rajn	Matematika
Sanjica Siščan	Povijest
Bruno Čukulin	Tjelesna i zdravstvena kultura – zamjena za Ivu Šprem Banini
Ana Banić	Vjeronauk – zamjena za Petru Tirić
Dubravka Uzelac Mezdjić	Fizika, tehnička kultura, informatika
Biljana Vojvodić	Tajnica
Đurđica Bencarić	Računovodstvo
Anica Lenartić	Kuharica
Zlatko Palijan	Domar
Branka List	Spremačica
Božica Čalić	Spremačica
Vesna Slunjski	Spremačica
Anka Novaković	Spremačica
Sladana Šćuric	Spremačica
Zdenka Kuserbanj	Spremačica
Melita Štefanec	Spremačica

Dodatak1:
POPIS UČITELJA ŠKOLE GRADEC

POPIS UČITELJA ŠKOLE GRADEC							
IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA	IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA
Mathija Kollaj	1771.	1780.		s. Viktorija Ukmar		1946.	učiteljica u ženskoj školi
Josip Jelenčić	1780.	1784.		s. Tereza Vuk		1946.	učiteljica u ženskoj školi
Josip Baltanzer	1784.		nedostaju podaci	Eugen Sabol	1946.	1948.	upravitelj škole
Matija Barišec	1830.	1835.		Jelica Sabol	1946.	1948.	
Antun Špolar	1835.	1836.		s. Tereza Vuk		1946.	učiteljica u ženskoj školi
Ivan Kovačić	1836.	1863.		Eugen Sabol	1946.	1948.	upravitelj škole
Stjepan Lauš	1863.	1890.	do umirovljenja	Slava Batinić	1948.	1977.	umirovljena
Alberta Matasić	1871.	1872.		Katarina Filipaj	1948.	1953.	
Pulheria Benda	1871.	1872.		Šime Alfrević	1948.	1949.	
Paulina Majstorović	1872.	1873.		Ljubica Kancijan	1951.	1953.	
Benedikta Balon	1873.	1875.		Ana Rubčić	1952.	1954.	
Romana Saurić	1873.	1875.		Stjepan Lugarec	1952.	1953.	odlazi u Tučenik
Aurelija Sablić	1875.	1876.		Nikola Benković	1953.	1954.	upravitelj škole
Tekla Ranht	1875.	1876.		Tomislav Jelić	1953.	1956.	do umirovljenja 1968. radio u PŠ Repinec
Izabela Gjuran	1876.	1879.		Jure Puntarić	1954.	1960.	upravitelj škole
Maura Ježek	1876.	1879.		Slavica Goljak	1954.	1955.	
Brigita Pelikan	1879.	1881.		Darinka Matišić	1954.	1962.	
Augustina Pijavec	1879.	1888.		Štefica Tomljenović	1955.	1961.	
Irukunda Beltkijević	1885.	1888.		Jure Tomljenović	1955.	1961.	
Luka Dončević	1890.	1894.		Štefica Štrbac	1955.	1958.	
Vilko Popović	1894.	1895.		Brigita Vemer	1955.	1956.	
Viktor Kružić	1895.	1904.		Vladimir Hladki	1956.	1960.	upravitelj škole
Benko Filipčić	1904.	1906.	rođen u Gradecu	Ana Hladki	1956.	1960.	
Josip Horvatić	1904.	1909.	ravnajući učitelj	Ruža Matković	1956.	1957.	
Vjekoslav Blago	1904.	1909.		Bereta Lovrinčević	1956.	1958.	
Mijo Lulić	1906.	1909.		Đurđa Žagar	1957.	1958.	
Katarina Mladen	1909.	1912.		Pavica Bakran	1958.	1960.	
Tinka Borić	1910.	1911.	rođena u Gradecu	Mladen Štrbac	1958.	1983.	
Marija Cik	1912.	1917.		Milan Radić	1958.	1959.	
Martin Vlašić	1911.	1919.	ravnajući učitelj	Ljubica Blaha	1959.	1960.	
Matija Sudeta	1917.	1919.		Franjo Vagner	1960.	1962.	upravitelj škole
Jelena Orešković	1919.	1925.		Ljubica Vagner	1960.	1962.	
Rude Orešković	1919.	1925.	ravnajući učitelj	Ana Kopčalić-Mocnaj	1961.	1964.	
Srećko Johanes	1925.	1935.	ravnajući učitelj	Nada Antolović	1961.	1965.	
Ružica Johanes	1925.	1932.		Slavko Koščak	1961.	1998.	umirovljen
Anka Šestak	1927.	1937.	umirovljena	Zdravka Vukota	1961.	1992.	umirovljena
Matija Đerkeš	1935.	1946.	upravitelj škole do 1946.	Pavica Madžar	1962.	1992.	umirovljena
Lidija F. Cipra	1937.	1938.		Zdenka Miletić	1962.	1972.	
Milka Prpić	1938.	1940.		Ante Pločkinjić	1962.	1993.	umirovljen
Marija Crnković	1940.	1941.		Mijo Ban	1962.	1967.	upravitelj škole
Ivana Kraljević	1941.	1943.	umirovljena	Blanka Ban	1963.	1967.	
Marta Lupert	1943.	1946.	preuzela upravu spojene ženske i muške škole	Ema Ružić	1963.	1964.	PŠ Haganj

IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA	IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA
Ljubica Mihajlic	1963.	1965.	PŠ Tučenik	Sveto Savanović	1980.	1981.	
Marija Urban-Mršić	1963.	1965.	PŠ Tučenik	Tereza Pukšec	1981.	1981.	
Ana Malnar	1963.	1964.	PŠ Haganj	Nada Pintarić-Jembri	1981.	1992.	PŠ Tučenik
Branko Sedmak	1964.	1966.		Mira Milek	1981.	1987.	
Ivan Takač	1964.	1964.		Mirjana Dubravec	1981.		
Milan Trojan	1964.	1965.	zamjena	Iolanda-Luminita Mikulić	1981.	1993.	
Stanislav Micek	1964.	1966.		Nada Kanižanec	1981.	2009.	umirovljena
Marija Kovačević	1964.	1981.		Jure Mišković	1982.	1983.	
Marija Kalinski-Pločkinjić	1963.	2009.	od 1980. upraviteljica, umirovljena	Dragica Keleković-Baček	1982.		
Mijo Valdec	1964.	1966.		Đuro Škvorc	1983.	1983.	
Drago Tomljenović	1965.	1972.	upravitelj škole	Zlatko Falat	1983.	1987.	
Ružica Tomljenović	1965.	1980.	upraviteljica škole 1972.-1975.	Mirjana Kluković	1983.	1984.	zamjena
Višnja Ile Štoković	1965.	1976.		Josip Vidiček	1983.	1984.	zamjena
Nada Karaica	1965.	1976.		Mirko Tomas	1983.	1984.	zamjena, ponovno počeo raditi u školi 1990.
Zorica Šantak	1966.	1987.	upraviteljica škole 1972.-1975.	Branka Mihovilić	1983.	1985.	
Nevenka Stupar-Anić	1966.	1972.	PŠ Tučenik i Haganj	Tatjana Kanižanec-Kukić	1984.	1988.	
Antun Vizler	1966.	1978.	PŠ Tučenik, umirovljen	Marica Levačić	1986.	1988.	zamjena
Ante Pušić	1967.	1968.		Jasenska Mijalić	1986.	2000.	
Anđelko Petek	1968.	1969.		Mirjana Burec	1987.	1992.	PŠ Cugovec
Nada Lončarić-Lepotinec	1968.	2008.	umirovljena	Gordana Turčin	1987.	1994.	PŠ Cugovec
Miro Babić	1969.	1970.		Žarko Popović	1987.	1988.	
Biserka Blažutić	1973.	1973.		Nevenka Totić	1987.	1993.	
Ivanka Mikešina	1973.	2007.	umirovljena	Stjepan Bencarić	1988.	1989.	zamjena
Marija Rajtar	1973.	1982.		Zijad Omerčić	1988.	1989.	
Milka Dončević-Pavičić	1973.	2002.	umirovljena	Milan Derdić	1988.	1993.	
Anica Petrak	1973.	1981.		Željka Miković-Kramarić	1988.	1989.	PŠ Tučenik
Zdenka Kapusta	1973.	1975.		Marija Rajtar	1988.	1989.	PŠ Cugovec
Željko Slavica	1973.	1974.		Snježana Petrijanec	1988.		PŠ Haganj
Marijan Tivadar	1974.	1977.		Kata Vukovac	1988.	1989.	
Josip Prša	1975.	1978.	zamjena	Mirko Tomas	1990.	2009.	umirovljen
Lovro Pavešić	1976.	1978.	zamjena	Marina Keleković-Petanjek	1989.	1992.	
Željko Lisičak	1977.	1980.		Mirjana Jagatić	1992.	1992.	PŠ Cugovec
Josip Vidiček	1978.	1979.		Branka Bukovac	1992.	1993.	
Marija Horvat	1978.	1979.		Tomislav Petek	1992.		
Ankica Rogožar-Crnković	1978.	1981.		Ljiljana Mijić	1992.	2000.	
Zlatko Farsky	1978.	1979.		vlč. Josip Hršak	1992.	1993.	
Ljiljana Mrsel	1978.	1981.	PŠ Tučenik i Haganj	vlč. Antun Gorek	1992.	1993.	
Nevenka Pokos	1978.	1978.		Josip Poslončec	1993.	1997.	
Nada Kušić	1979.	1980.		Tomislav Šimleša	1993.	1996.	
Jadranka Vuković	1979.			Milan Derdić	1988.	1993.	
Damir Ivezić	1980.	1981.		Mirjana Grguranić-Fugaj	1993.		
Stanislava Gortan	1980.	1981.	PŠ Tučenik	Branka Birt	1993.	1995.	

IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA	IME I PREZIME:	OD	DO	NAPOMENA
Marijana Habijanec	1993.	1994.		Perečinec Romana	2001.	2008.	
Ljerka Hosni	1993.	1994.	PŠ Tučenik	Petra Oštrić Tirić	2001.		
vlč. Zvonko Vuković	1993.			Ostreš Damir	2001.		
Irena Poljak-Petek	1993.			Gordana Rajtar	2003.	2003.	
Mirjana Repar	1994.	1995.	PŠ Repinec	Branka Kopilović	2003.	2007.	
Marija Petričević	1994.	1994.		Darija Salaj	2003.	2005.	
Vesna Paravac	1995.	1998.		Danijel Tirić	2003.	2008.	
Tamara Mikešina- Matijašić	1996.	2000.		Snježana Maltar	2005.	2006.	
Suzana Šumar- Korša	1996.	2000.		Andreja Jurković	2005.		
Karmen Gelemanović	1996.	2002.	umirovljena	Marija Rebrović- Mijak	2006.		
Vlado Starešec	1996.		ravnatelj od 24.12.2009.	Andreja Košćević Fugaj	2006.		
Danijela Poljan-Kos	1996.	2000.		Kristina Birt	2007.	2007.	zamjena
Rosanda Zadro	1997.	1999.		Iva Šika Adzo Banini	2007.		
Jela Avidičević	1998.	1998.		Ana Banić	2007.		zamjena
Željka Kurilić	1999.	1999.		Tatjana Kopjar	2007.	2008.	
Ana Brzović	1999.	1999.		Biljana Matišić Bezrok	2008.		
Kristina Pavlović	1998.			Josipa Husnjak Ostreš	2008.		
Andreja Radaković	1999.	2000.	PŠ Cugovec	Ivana Marijanović	2008.	2010.	
Snježana Posavec	1999.			Mirela Rajić	2008.	2009.	
Vesna Mrinjek	1999.	2001.		Ana Ratkajec	2008.	2009.	
Krešimir Šoštarko	1999.	2000.		Andreja Jerković Tare	2009.		
Jela Koštić	2000.	2001.	zamjena	Zdravko Jovanović	2009.		
Jasenko Dominović	2000.			Nataša Bovoljak	2009.		
Igor Pešić	2000.	2010.		Sanjica Mlinarić Siščan	2010.		
Martina Medenjak	2000.	2001.	zamjena	Branka Katanović	2010.		
Natalija Leš	2000.	2001.		Mario Rajn	2010.		
Jasenko Dominović	2000.	2005.		Bruno Čukulin	2010.		zamjena
Jela Koštić	2000.	2001.	zamjena	Dubravka Uzelac Mezdjić	2010.		
Suzana Korša	2001.	2004.	zamjena	Lidija Patalen	2010.		zamjena
Tamara Matijašić	2001.			Lidija Muić	2011.		
Snježana Posavec	2001.	2006.					

*Nisu navedeni oni učitelji s vrlo kratkim djelovanjem u školi

**DODATAK 2:
KRETANJE BROJA UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE U GRADECU**

KRETANJE BROJA UČENIKA ŠKOLE U GRADECU				
GODINA	DJEČACI	DJEVOJČICE	BROJ UČENIKA	NAPOMENA
1771.	22	16	38	
PODACI NISU POZNATI				
1863.	42	53	95	
1864.	113	103	216	
1865.	79	114	193	
1866.	114	127	241	
1867.	106	-	-	
1868.	85	102	187	
1869.	113	168	281	
1870.	138	156	294	
1871.	137	163	300	
1872.	133	154	287	
1873.	120	148	268	
1874.	128	156	284	
1875.	-	-	282	
1876.	-	-	270	
1877.	-	-	264	I.-IV. razr.+ opetovnica
1878.	-	-	229	
1879.	-	-	210	
1879./80.	-	-	217	
1880./81.	-	-	212	
1881./82.	-	-	209	
1882./83.	-	-	220	
1883./84.	-	-	209	
1884./85.	-	-	215	nadb. zagrebački J. Mikalović nabavlja odjeću i obuću za siromašnu šk. djecu
1885./86.	-	-	247	
1886./87.	-	-	269	
1887./88.	-	-	-	
1888.-1894.	nema brojčanih podataka			
1894./95.	-	-	140	
1895./96.	-	-	154	
1896./97.	-	-	150	
1897./98.	-	-	113	
1898./99.	-	-	161	
1899./900.	119	38	157	
1900./901.	114	30	144	
1901./02.	-	-	-	
1902./03.	107	32	139	
1903./04.	nema brojčanih podataka			
1905./06.	113	14	127	
1906./07.	131	24	155	

GODINA	DJEČACI	DJEVOJČICE	BROJ UČENIKA	NAPOMENA
1907./08.	nema brojčanih podataka			
1908./09.	127	34	161	
1909.-1919..	nema brojčanih podataka			
1919./20.	-	-	113	
1920./21.	-	-	138	
1921./22.	-	-	118	
1925./26.	-	-	145	36 opetovnica
1926./27.	-	-	110	40 opetovnica
1927./28.	-	-	126	26 opetovnica
1928./29.	-	-	129	17 opetovnica
1929./30.	-	-	139	23 opetovnica
1930./31.	-	-	155	28 opetovnica
1931./32.	-	-	160	10 opetovnica + 21 više narodne
1932./33.	-	-	159	otvorena škola u Repincu
1933./34.	-	-	86	
1934./35.	-	-	81	
1935./36.	-	-	77	
1936./37.	-	-	74	
1937./38.	-	-	87	
1938./39.	-	-	93	
1939./40.	-	-	92	15 učenika I.raz. Narodne škole
1940./41.	-	-	94	16 učenika I.raz. Narodne škole
1941./42.	-	-	94	
1942./1945.	Istrgnuti listovi iz Spomenice			
1945./1947.	nema brojčanih podataka			
1947./48.	-	-	183	petogodišnja škola
1948./49.	-	-	177	šestogodišnja škola
1949./53.	nema brojčanih podataka			
1953./54.	-	-	164	
1954./55.	-	-	149	
1955./56.	-	-	203	sedmogodišnja škola
1956./57.	nema brojčanih podataka			potpuna osmogodišnja škola (otvorena šk. kuhinja)
1957.-1960.	nema brojčanih podataka			novi naziv škole OŠ "25. maj Gradec"
1960.-1962.	nema brojčanih podataka			
1962./63.	-	-	282	
1963./64.	-	-	492	MŠ + PŠ (Cugovec, Haganj, Repinec i Tučenik)
1964./65.	-	-	449	
1965./66.	-	-	446	01. 01. 1965. škola gubi samostalnost
1966./67.	-	-	444	
1967./68.	-	-	430	
1968./69.	-	-	417	
1969./70.	-	-	404	
1970./71.	-	-	-	spomenica nije vođena
1971./72.	-	-	-	spomenica nije vođena
1972./73.	-	-	413	
1973./74.	-	-	395	
1974./75.	-	-	371	
1975./76.	-	-	371	
1976./77.	-	-	345	

GODINA	DJEČACI	DJEVOJČICE	BROJ UČENIKA	NAPOMENA
1977./78.	-	-	343	
1979./80.	-	-	324	
1980./81.	-	-	319	osnivanja OOUR-a; počela s radom mala škola
1981./82.	-	-	325	
1982./83.	-	-	314	
1983./84.	-	-	325	
1984./85.	-	-	338	
1985./86.	-	-	351	
1986./87.	-	-	368	
1987./88.	-	-	386	
1988./89.	-	-	367	
1989./90.	-	-	345	
1990./91.	-	-	335	
1991./92.	-	-	359	
1992./93.	-	-	376	škola je ponovno samostalna
1993./94.	-	-	364	
1994./95.	-	-	365	
1995./96.	-	-	353	
1996./97.	-	-	342	
1997./98.	-	-	343	
1998./99.	-	-	370	
1999./00.	-	-	357	
2000./01.	-	-	346	
2001./02.	163	189	352	
2002./03.	172	184	356	
2003./04.	177	185	362	
2004./05.	172	185	357	
2005./06.	171	166	337	
2006./07.	175	156	331	
2007./08.	160	161	321	
2008./09.	162	162	324	otvorena nova škola
2009./10.	162	154	316	
2010./11.	160	152	312	

Izvori:

1. Spomenica Pučke škole Gradec, Gradec
2. Ljetopis Osnovne pučke škole, Gradec, 2010.
3. Županijska kronika, br. 15., Zagreb, 2009.
4. Matična knjiga radnika, Gradec

Literatura:

1. 230 godina škole u Gradecu, Gradec, 2001.
2. Katolička župa Ranjenog Isusa, Gradec, 1991.
3. Butorac, Josip: Vrbovec i okolica 1134. – 1984., Vrbovec, 1984.
4. Horvat, Rudolf: Gradec kod Križevaca,